

NHỮNG BÀI PHÂN TÍCH ĐỂ LÀM SÁNG TỎ CHẤT THƠ TRONG TRUYỆN NGẮN TÔI ĐI HỌC HAY

Dưới đây là những bài văn hay nhất doctailieu.com biên soạn để giúp các em học sinh tham khảo cách làm và bổ sung vốn từ trước khi làm bài:

Bài mẫu số 1:

Trong truyện “tôi đi học” của tác giả Thanh Tịnh, ông đã rất thành công trong việc sử dụng các nghệ thuật tinh tế, nhẹ nhàng, mà vô cùng sâu sắc kết hợp với các ngôn ngữ giàu hình ảnh giàu gợi hình, gợi cảm với giọng điệu nhẹ nhàng êm dịu đã góp phần tạo nên chất thơ, chất trữ tình trong truyện.

Vậy, chất thơ là thế nào? chất thơ là một nét đẹp tạo nên giá trị tư tưởng và nghệ thuật của truyện ngắn, chất thơ được thể hiện qua những vấn đề nổi bật, đặc sắc, giàu cảm xúc. Trước hết, chất thơ thể hiện ở chỗ truyện ngắn không có cốt truyện mà chỉ là dòng chảy cảm xúc là những tâm tư tình cảm của một tâm hồn trẻ dại trong buổi khai trường đầu tiên với những cảm xúc êm dịu ngọt ngào, man mác buồn thơ ngây trong sáng, cùng tâm trạng tung bồng, rộn rã, mơn mác, nao nức hồi hộp khi được cắp sách tới trường đã làm rung động lên những cảm xúc.

Chất thơ đã toát lên từ những tình tiết sự việc dạt dào cảm xúc bằng những câu văn những hình ảnh hay và sinh động như” mẹ tôi âu yếm nắm tay tôi dẫn đi trên con đường làng dài và hẹp. Con đường này tôi đã đi quen, lại lẫm lẫm nhưng lần này tự nhiên thấy lạ.

Vì chính lòng tôi đang có sự thay đổi lớn: Hôm nay tôi đi học, “mấy cậu học trò mới bờ ngõ đứng nép bên người thân chỉ dám nhìn một nửa hay dám đi từng bước nhẹ. Họ như con chim con, nhưng còn ngập ngừng e sợ. Chất thơ toát lên từ cảnh sắc thiên nhiên rất thơ mộng nên thơ trong trẻo, thể hiện qua thời điểm cuối thu và hoàn cảnh lá ngoài đường rụng nhiều và trên không có những đám mây bàng bạc”.

Chất thơ tỏa ra từ giọng nói ân cần, cặp mắt hiền từ và cảm động của ông đốc từ gương mặt tươi cười của thầy giáo trẻ. Tất cả đều dành cho trẻ thơ những tình cảm dịu dàng trìu mến. Chất thơ còn tỏa ra từ tấm lòng yêu thương con hết mực của mẹ trong truyện đã bốn lần Thanh Tịnh nói về bàn tay mẹ qua những câu văn hay như “mẹ nắm tay tôi”, “các cậu chỉ theo sức mạnh kéo diu các cậu từ trước”.

“Tôi cảm thấy sau lưng tôi có một bàn tay dịu dàng đẩy tôi tới trước”, “một bàn tay quen nhẹ vuốt mái tóc tôi”. Như vậy, hình tượng bàn tay mẹ đã được tác giả thể hiện một cách tinh tế và biểu cảm để nói lên tình thương con bao la vô bờ bến của mẹ. Chất thơ còn được thể hiện qua hình ảnh so sánh đẹp để đầy thú vị.

Trong truyện, tác giả đã đưa ra hình ảnh so sánh đẹp rất hay. Chất thơ được thể hiện ở giọng văn nhẹ nhàng, trong sáng, gợi cảm ở âm điệu tha thiết cũng góp phần diễn tả thành công cảm nghĩ của nhân vật. Chất thơ còn thể hiện ở chỗ tạo được sự đồng cảm đồng điệu của mọi người gợi cho người đọc nhớ lại về những kỉ niệm đẹp đẽ của tuổi thơ khi được cắp sách tới trường vào một mùa thu - mùa tựu trường.

Qua câu chuyện tôi đi học giàu chất thơ, tác giả như muốn thể hiện một tâm hồn khao khát bay cao với một niềm hi vọng ước ao hoài bão lớn lao để vươn tới một chân trời mới, một tương lai đang phơi phới chào đón trẻ thơ.

PHÂN TÍCH ĐỂ LÀM SÁNG TỎ CHẤT THƠ TRONG TRUYỆN NGẮN TÔI ĐI HỌC

Bài mẫu số 2:

Chất thơ là một nét đẹp tạo nên giá trị tư tưởng và nghệ thuật của truyện ngắn “Tôi đi học”. Chất thơ được biểu hiện một cách đậm đà qua những cảnh vật, tình tiết, tâm trạng... dạt dào cảm xúc.

Cảnh một buổi mai “đầy sương thu và gió lạnh”, mẹ “âu yếm” dẫn con trai bé nhỏ đi đến trường trên con đường làng thân thuộc “dài và hẹp”. Cảnh mấy cậu học trò nhỏ “áo quần thơm mát, nhí nhảnh” gọi tên nhau, trao sách vở cho nhau xem. Con đường tựu trường của tuổi thơ đông vui như ngày hội. Cảnh sân trường Mĩ Lí “dày đặc cả người”, tất cả đều áo quần “sạch sẽ”, gương mặt “vui tươi và sáng sủa”.

Cảnh học trò mới “bỡ ngỡ đứng nép bên người thân”, “ngập ngừng e sợ”. “Một mùi hương lạ xông lên trong lớp”, một con chim đến đậu bên cửa sổ lớp học, rụt rè hót rồi vỗ cánh bay cao, cảnh bàn ghế, những hình treo trên tường... đều làm cho chú học trò bé nhỏ ngỡ ngàng “mới lạ và hay”.

Chất thơ tỏa ra từ giọng nói ân cần, cặp mắt “hiền lạ” của ông đốc đến hình ảnh thầy giáo lớp Năm đón 28 học trò mới với “gương mặt tươi cười”.

Chất thơ là lòng mẹ hiện rất thương yêu con. Bốn lần Thanh Tịnh nói về bàn tay mẹ: “Mẹ tôi ân cần nắm tay tôi dẫn đi trên con đường làng; bàn tay mẹ cảm thước bút cho con lúc đứng xếp hàng, đưa con cảm thấy “có một bàn tay dịu dàng” của mẹ đẩy con tới trước như khích lệ.

Lúc đưa con trai bé bỏng ngỡ ngàng thì bàn tay mẹ hiền “một bàn tay quen nhẹ miết mái tóc” con. Có thể nói hình tượng bàn tay mẹ hiền được thể hiện một cách tinh tế”.

Chất thơ của truyện “Tôi đi học” còn được thể hiện ở các hình ảnh so sánh đầy thi vị, ở giọng văn nhẹ nhàng, trong sáng, gợi cảm. Đọc hai câu văn đầu truyện ta cảm nhận chất thơ ấy mà lòng xúc động băng khuâng:

“Chất thơ được thể hiện cả ở nội dung và hình thức của văn bản.

“Hàng năm cứ vào cuối thu, lá ngoài đường rụng nhiều và trên không những đám mây bàng bạc, lòng tôi lại nao nức những kỉ niệm mơn man của buổi tựu trường.

Tôi quên thế nào được những cảm giác trong sáng ấy nảy nở trong lòng tôi như mấy cành hoa tươi mỉm cười giữa bầu trời quang đãng”...

Thật vậy, “Tôi đi học” là những dòng hồi ức về ngày tựu trường của tuổi thơ rất thơ và xúc động.

Bài mẫu số 3:

Không biết bao nhiêu thế hệ học trò đã từng đọc, từng học và từng nhầm lẫn một cách rất đáng yêu rằng truyện ngắn Tôi đi học của nhà văn Thanh Tịnh chính là bài tập đọc đầu tiên của mình. Sự nhầm lẫn vô lí mà lại hết sức có lí. Vô lí vì bài tập đọc đầu tiên hẳn phải là các câu văn, đoạn văn hay bài thơ chứ khó có thể là cả một truyện ngắn.

Còn có lí bởi học trò các thế hệ có thể quên đi nhiều bài tập đọc khác, nhưng hình như ít ai hoàn toàn quên được những cảm xúc trong trẻo nguyên sơ mà từng dòng từng chữ của Tôi đi học gợi lên trong miền kí ức tuổi thơ của mình. Để có được điều đó, cũng bởi như nhận xét của nhà văn Thạch Lam: “Truyện ngắn nào hay cũng có chất thơ và bài thơ nào hay cũng có cốt truyện”.

PHÂN TÍCH ĐỂ LÀM SÁNG TỎ CHẤT THƠ TRONG TRUYỆN NGẮN TÔI ĐI HỌC

Để hiểu vì sao Tôi đi học là một truyện ngắn giàu chất thơ, chúng ta cần hiểu chất thơ là gì?

Chất thơ là tính chất trữ tình – tính chất được tạo nên từ sự hoà quyện giữa vẻ đẹp của cảm xúc, tâm trạng, tình cảm với vẻ đẹp của cách biểu hiện nó để có thể khơi gợi những rung động thẩm mỹ và tình cảm nhân văn. Chất thơ là một thuật ngữ lý luận chỉ một phẩm chất đặc biệt của văn xuôi. Tác phẩm văn xuôi được xem là có chất thơ khi nội dung của nó đi sâu vào trạng thái cảm xúc, diễn tả diễn biến trong trạng thái chủ quan với những rung động tinh tế. Chất thơ còn nằm trong hình thức thể hiện.

Đó là tính nhạc, sự hàm xúc của ngôn từ, đó là sự linh hoạt của các thủ pháp nghệ thuật tạo cho giọng văn, lời văn sức truyền cảm lớn. Một truyện ngắn (hoặc tác phẩm văn xuôi) được coi là giàu chất thơ khi mỗi bận tâm của người viết không đặt vào việc kể lại một biến cố, sự việc, hành động mà là việc làm bật lên một trạng thái của đời sống hoặc của tâm hồn con người.

Trước hết, chất thơ được thể hiện ở chỗ truyện ngắn không có cốt truyện mà chỉ là dòng chảy cảm xúc, là những tâm tư tình cảm của một tâm hồn trẻ đại trong buổi khai trường đầu tiên với những cảm xúc ngọt ngào, man mác buồn nhưng cũng tung bừng khi lần đầu tiên được cắp sách tới trường: “Hàng năm cứ vào cuối thu lá ngoài đường rụng nhiều và trên không có những đám mây bàng bạc, lòng tôi lại nao nức những kỷ niệm mơn man của buổi tựu trường... Buổi mai hôm ấy, một buổi mai đầy sương thu và gió lạnh, mẹ âu yếm nắm tay tôi dẫn đi trên con đường làng dài và hẹp”.

Những câu văn trong sáng, gợi cảm và giàu chất thơ kiểu như thế này đã để lại những dấu ấn đậm nét trong hành trang tinh thần của nhiều thế hệ bạn đọc. Có thể dễ dàng tìm thấy nhiều câu văn, nhiều đoạn văn đẹp và tha thiết trong các trang viết của ông. Thanh Tịnh thuộc loại nhà văn viết không nhiều. Tác phẩm của ông không gây ra những choáng váng, đột ngột mà nhẹ nhàng thấm sâu. Chừng nào con người còn yêu thương cảm xúc, còn nặng lòng gắn bó với quê hương, đồng loại thì còn tìm thấy trong những trang viết của Thanh Tịnh mỗi dây đồng cảm và niềm an ủi. Con người trong tình yêu, tình bạn, tình vợ chồng, cha con, con người với quê hương... tất cả đều được ngòi bút của ông trình bày một cách nhẹ nhàng, thanh thoát và đậm thấm.

Thứ hai, trong truyện ngắn Tôi đi học, hình ảnh được tác giả huy động sử dụng với tần số lớn. Các hình ảnh này đều mang những đặc điểm chung: đẹp, lãng mạn và thi vị. Ngay ở phần mở đầu câu chuyện, tác giả đã dựng nên một khung cảnh cuối thu tuyệt đẹp để làm “chất xúc tác” cho những kỷ niệm tuổi thơ ulla về: “Hàng năm cứ vào cuối thu, lá ngoài đường rụng nhiều và trên không có những đám mây bàng bạc, lòng tôi lại nao nức những kỷ niệm mơn man của buổi tựu trường”.

Đọc theo câu chuyện, những hình ảnh giàu chất thơ như vậy thường xuyên xuất hiện: “Buổi mai hôm ấy, một buổi mai đầy sương thu và gió lạnh, mẹ tôi âu yếm nắm tay tôi dẫn đi trên con đường làng dài và hẹp”, “người nào áo quần cũng sạch sẽ, gương mặt cũng vui tươi và sáng sủa”, “trường Mỹ Lý vừa xinh xắn vừa oai nghiêm như cái đình làng Hòa Ấp”, “một con chim liệng đến đứng trên bờ cửa sổ, hót mấy tiếng rụt rè rồi vỗ cánh bay cao”... Những hình ảnh so sánh trong truyện cũng thật đẹp, gợi cảm: “những cảm giác trong sáng ấy nảy nở trong lòng tôi như mấy cành hoa tươi mỉm cười giữa bầu trời quang đãng”, “ý nghĩ ấy thoáng qua trong trí tôi nhẹ nhàng như một làn mây lướt ngang trên ngọn núi”, “họ như con chim non đứng bên bờ tổ, nhìn quãng trời rộng muốn bay, nhưng còn ngập ngừng e sợ”... Có thể nói, trong một dung lượng truyện tương đối nhỏ, những hình ảnh lãng mạn, ý vị được sử dụng với số lượng khá lớn đã góp phần làm cho câu chuyện trở nên giàu chất thơ, hình tượng trong truyện trở nên lung linh, đẹp hơn rất nhiều.

PHÂN TÍCH ĐỂ LÀM SÁNG TỎ CHẤT THƠ TRONG TRUYỆN NGẮN TÔI ĐI HỌC

Thứ ba, từ ngữ và câu văn cũng là một trong những phương diện góp phần quan trọng vào việc làm nên chất thơ trong truyện ngắn Tôi đi học. Dễ dàng nhận ra những đặc điểm độc đáo, nổi bật của từ ngữ và câu văn trong truyện ngắn này. Về câu văn, truyện sử dụng nhiều câu dài (có những đoạn văn chỉ là một câu), mở rộng nhiều thành phần, sử dụng nhiều từ có thanh bằng, âm mở để tạo nên nhịp điệu êm ái, âm điệu du dương như: “Hàng năm cứ vào cuối thu, lá ngoài đường rụng nhiều và trên không có những đám mây bàng bạc, lòng tôi lại nao nức những kỷ niệm mơn man của buổi tựu trường” (một đoạn, 18/34 âm tiết là thanh bằng); “Tôi quên thế nào được những cảm giác trong sáng ấy nảy nở trong lòng tôi như mấy cành hoa tươi mỉm cười giữa bầu trời quang đãng” (một đoạn, 15/28 âm tiết là thanh bằng); “Vì có những hôm đi chơi suốt cả ngày với chúng bạn ở đồng làng Lê Xá, lòng tôi vẫn không cảm thấy xa nhà hay xa mẹ tôi chút nào hết” (một đoạn, 17/32 âm tiết là thanh bằng)...

Thật vậy, theo như Trần Hữu Tá, “nhìn chung, tác phẩm Thanh Tịnh đậm chất trữ tình. Thông qua tâm hồn tác giả, hiện thực cuộc sống được phản ánh gián tiếp mà sâu sắc, không phải chỉ ở bề ngoài, mà ở cái linh hồn sâu kín bên trong. Văn Thanh Tịnh gợi cảm, đầm thắm và trong sáng” (Từ điển văn học (bộ mới), Nxb Thế giới, H., 2004, tr. 1636). Tôi đi học, một truyện ngắn giàu chất thơ, là tác phẩm rất tiêu biểu cho điều này.

Tham khảo thêm:

- [Phân tích truyện ngắn Tôi đi học](#)
- [Soạn bài tôi đi học](#)

Trên đây là một số bài văn phân tích để làm sáng tỏ chất thơ trong truyện ngắn Tôi đi học được biên soạn với mục đích giúp các em học sinh tham khảo và bổ sung vốn từ để có thể tự làm bài tốt hơn. Các bạn cũng có thể tham khảo thêm nhiều bài [văn mẫu lớp 8](#) hay khác tại [doctailieu.com](#). Mọi ý kiến đóng góp của bạn là nền tảng giúp chúng tôi tự hoàn thiện và nâng cao chất lượng các bài viết